

DUBNICKÝ KAŠTIEĽ

V rokoch 1637 až 1642 ho nechal postaviť trenčiansky, liptovský a oravský hlavný župan Gašpar Illesházy, druhý príslušník trenčianskej vetvy tohto bohatého a významného magnátskeho rodu, ako reprezentačnú rodovú rezidenciu a sídlo správy rozsiahlych illesházyovských panstiev. Pôvodne ranobaroková budova s neskororenesančnými prvkami vznikla na mieste staršej gotickej kúrie. Štvorkrídlová jednotraktová budova nepravidelného pôdorysu s vnútorným dvorom s arkádami v spodnom podlaží patrí k najväčším ranobarokovým kaštieľom na Slovensku. Je národnou kultúrnou pamiatkou. Kaštieľ prešiel viacerými stavebnými fázami a úpravami, z ktorých najvýznamnejšia bola generálna baroková prestavba po devastujúcom poškodení stavby Kurucmi v roku 1708, za povstania Františka II. Rákociho. Prebiehala v rokoch 1719 - 1730 a dala kaštieľu tú podobu, ktorú vidíme dnes. Iba v roku 1820 bolo pristavané východne vybiehajúce krídlo v línii priečelia a zrušená obranná priekopa s padačím mostom. Interiér kaštieľa zdobili diela z rodovej zbierky obrazov, obsahujúcej popri portrétoch príslušníkov illesházyovského rodu, členov panovníckej rodiny a iných významných osobností i diela rôznych žánrov. V stredovom rizalite západného krídla bola uložená slávna niekoľko tisíc zväzková illesházyovská knižnica s mnohými vzácnymi rukopismi, kódexami a starými tlačami z takmer všetkých oblastí ľudského poznania. Popri náboženských, vedeckých, politických, právnických, či vojenských traktátoch vo viacerých európskych jazykoch, by sme tu našli i početný súbor slovacík. Ku kaštieľu prilieha z juhozápadnej strany rozsiahly, pôvodne francúzsky park, ktorý bol v 19. storočí pod vplyvom romantizmu premenený na voľnejší krajinný útvar anglického typu s drobnou parkovou architektúrou. Dodnes sa zachovalo kamenné bludisko s umelou jaskyňou – „grotta“ s drevenou vyhladkovou vežou na najvyššom terénnom bode parku. Technicky vyspelý systém zavlažovania slúžil pre rozárium a kvetinovú záhradu na okraji parku. Taktiež napájal produkčnú oranžériu, veľkú, bohato presklenú stavbu s podlahovým vykurovaním a pohyblivou strechou, jednu z najstarších a najznámejších svojho druhu v celej monarchii. Posledný príslušník staroslávneho rodu, Štefan II. Illesházy, predal v roku 1835 Dubnicu i s ostatnými svojimi panstvami bohatému viedenskému podnikateľovi, barónovi Jurajovi Sinovi. Jeho vnučka barónka Ifigénia D'harcourt vlastnila Dubnické panstvo s kaštieľom až do druhej dekády 20. storočia.

Dubnické múzeum bolo zriadené v roku 2005 Mestom Dubnica nad Váhom a v roku 2010 sa presťahovalo do zrekonštruovanej časti Dubnického kaštieľa, rodového sídla Illesházyovcov. Vo svojej správe má dve národné kultúrne pamiatky Dubnický kaštieľ a unikátnu Grottu s vyhladkovou vežou stojacou v príhlom parku.

Text: Múzeum Dubnica nad Váhom

LIEČIVÉ PRAMENE V TRENČIANSKÝCH TEPLICIACH

K liečivým prameňom v Trenčianskych Tepliciach sa viaže povest' o chromom pastierovi. Všimol si, že jeho krivajúca ovečka sa zázračne uzdravila po tom, čo niekoľkokrát vošla do sírneho prameňa v blízkosti pasienkov. Nedalo mu to, sám vyskúšal liečivú silu vody a po niekoľkých kúpeľoch sa vyliečil. Tieto pramene poznali už germánske kmene Markomanov a Kvádov, o ich prítomnosti svedčia rozličné nálezy. Zastavili sa pri nich zrejme aj vojská II. rímskej légie na čele s Marcom Auréliom v roku 179, ktorí sa počas zimy usadili v osade Laugaricio (dnešný Trenčín). Prvá písomná zmienka o prameňoch však pochádza až z roku 1247. Od 13. do 19. storočia patrilo územie Trenčianskych Teplíc pod Trenčianske panstvo. Najväčšiu zásluhu na rozvoji kúpeľov mala rodina Illesházyovcov, ktorej patrili 241 rokov. V roku 1835 ich získal viedenský finančník Juraj Sina, ktorý ich výrazne zmodernizoval. Jeho dcéra Ifigénia dala v roku 1888 pristaviť k zrkadlisku Sina najzväčšiu pamiatku dochovanú a využívanú dodnes, turecký kúpeľ Hammam v orientálnom maurskom štýle. Kúpele, tak ako v minulosti, aj dnes poskytujú nádej na vyliečenie a úľavu od bolesti predovšetkým pohybového aparátu.

BASKE

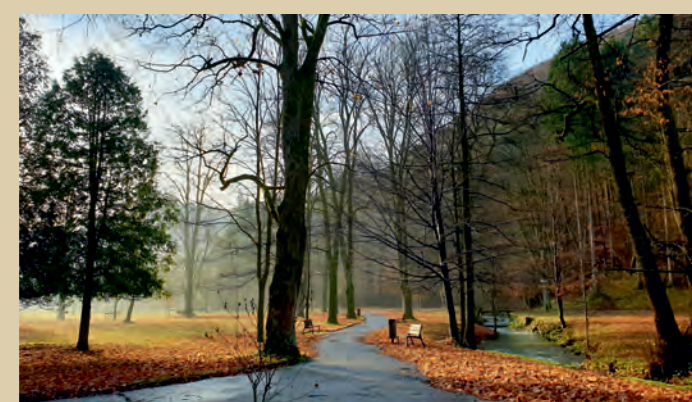
Strážovské vrchy sú rozložitú pohorie, bez hlavného hrebeňa. Sú rozdelené dolinami na viacero kratších chrbtov. Charakter reliéfu je rôznorodý, od vápencových skál, cez husté bučiny až po horské lúky na krasových planinách. Z hľadiska geomorfológie sú Strážovské vrchy tvorené zo štyroch podcelkov. Vrch Baske je súčasťou Zliechovskej hornatiny, s nadmorskou výškou 955 m n. m.. Trasa na vrchol Baske vedie modrou turistickou značkou z Trenčianskych Teplíc cez obec Omšenie, prístupové turistické cesty sú tiež z obcí Dolná Poruba, Slatinka nad Bebravou, Krásna Ves a Čierna Lehota. Na vrchole sa nachádza rovnomenná chata s možnosťou ubytovania. Bola postavená v rokoch 1935-1936. Dostala názov Štúrova chata Ski-Klubu Trenčianske Teplice na Veterných holiach. Počas 2. svetovej vojny chatu užívali nemeckí vojaci, ktorí tu postavili nový triangel. Po ich odchode zostala zničená, zachovali sa len obvodové múry a strecha, bez akéhokoľvek vybavenia. Postupne chata prešla rôznymi rekonštrukciami, ktoré realizovali dobrovoľníci. Súčasným majiteľom chaty je Klub slovenských turistov v Trenčianskych Tepliciach. Takmer každoročne sa na Baske konajú v mesiaci február zimné stretnutia turistov Trenčianskeho regiónu, ktorého sa zúčastňuje 600 až 800 milovníkov zimnej turistiky. Prvé stretnutie sa uskutočnilo v roku 1975.

Dubnický kaštieľ – Vladimír Ronec

Trenčianske Teplice – Bernard Holý

Jeseň v Kúpeľnom parku – Soňa Bezdedová

Park Trenčianske Teplice_ Soňa Bezdedová

Tradičný zraz turistov – Maroš Greguš

Chata Baske – Maroš Greguš

Výhľady z Baske

Grotta – Vladimír Ronec

